

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden kotoutuminen

Alaikäisenä yksintulleet kuntalaisiksi-webinaari KEHA-keskus 10.3.2026

Minna Säävälä

Työvoiman maahanmuutto- ja kotoutumisyksikkö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kuka vastaa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen kotoutumisesta?

- Sovellettaessa kotoutumislakia alle 18-vuotiaaseen, on **ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.** (4 §)
- **Kunnalla** on päävastuu alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen **kotoutumisesta.**
 - Kunta vastaa kunnan kotoutumisohjelman mukaisten palveluiden järjestämisestä (13 §) henkilöille, jotka kuuluvat kotoutumislain soveltamisalaan (2 §).
- **Hyvinvointialueella** on vastuu lapsen **hoivan, huolenpidon ja kasvatuksen järjestämisestä** (33 §).
- Kunnan on otettava huomioon kotoutumisohjelmaan sisältyvien palvelujen toteuttamisessa ja seurannassa **monialainen yhteistyö.** (46 §).
- Hyvinvointialueen ja kunnan on **yhteensovittava** ilman huoltajaa maahan tulleelle lapselle tai nuorelle järjestämänsä palvelut. (34 §)

Miten kunta edistää alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen kotoutumista?

- Kunta järjestää **kunnan kotoutumisohjelman mukaiset palvelut** myös alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleelle.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (14 §):

- Kunnan on laadittava, tietyin poikkeuksin.
- Hyvinvointialueen on osallistuttava laatimiseen, jos edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen yhteensovittamista.

Tuleeko kaikille alaikäisenä ilman huoltajaa tulleille laatia kotoutumissuunnitelma?

- **Lähtökohtaisesti kyllä;**
 - osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma laaditaan myös alaikäisenä ilman huoltajaa tulleelle, tietyin poikkeuksin.
 - Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen lapsen tai nuoren osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi **voidaan jättää laatimatta, jos** hänen palvelutarpeisiinsa saadaan vastattua muulla asiakassuunnitelmalla. (14 §)
- Miten arvioidaan, tehdäänkö kotoutumislain mukaista palvelutarpeen arviointia ja kotoutumissuunnitelmaa?
 - on huomioitava mm. lapsen ikä, maahantuloikä sekä koulutustilanne. Hyvin nuorena tulleille ei mielekästä laatia, koska muut suunnitelman korvaavat.
 - Kun myöhäisessä teini-iässä tullut lapsi alkaa lähestyä täysi-ikäistymistä, on tärkeää varmistaa kotoutumissuunnitelman laatiminen ennen kuin kolmen vuoden aikaikkuna sen laatimiselle sulkeutuu.
 - Kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. (20 §)

Miksi kotoutumissuunnitelman laatiminen olisi tärkeää?

- Kotoutumissuunnitelmassa sovittavilla toimilla voidaan varmistaa kotoutumista, kielenoppimista, ammatillista tai muuta koulutusta ja työllistymistä.
 - Esim. monikielisen yhteiskuntaorientaation tarve?
 - Harrastukset, koulu, nuorisotyö, liikunta (esim. uimaopetus)
- Kun oppivelvollisuus päättyy ja lapsi siirtyy pois ryhmäkodista tai perhehoidosta, kotoutumissuunnitelma voi tulla merkittäväksi myös etuuksien kannalta.

Kiitos!

minna.saavala@gov.fi